



Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbība

Publicēts: 02.02.2021.

Baltijas valstu un Ziemeļvalstu aktīva sadarbība sākās vienlaikus ar Latvijas, Igaunijas un Lietuvas neatkarības atjaunošanas procesu. Mūsu valstis vieno kultūrvēsturiskās, politiskās un ekonomiskās saites. Kopīga ir vēlme nodrošināt stabilitāti, drošību un labklājību reģionā, kā arī plašākā ģeogrāfiskā tvērumā.

Baltijas valstu un Ziemeļvalstu starpā ir izveidots regulārs un koordinēts politiskais dialogs un praktiskā sadarbība, kam ir potenciāls attīstīties un padziļināties. Sadarbība galvenokārt notiek NB8 un NB6 formātos, tiek uzturēts dialogs arī ar Ziemeļu Ministru padomi.

Stiprinot saites ar Ziemeļvalstīm, Latvijai ir svarīgi veicināt cilvēku savstarpējos kontaktus, atbalstīt sadarbību starp pašvaldībām, akadēmiskajām, profesionālajām, kultūras un nevalstiskajām organizācijām, izglītības iestādēm, veicināt tūrismu un paplašināt ekonomiskos sakarus.

[NB-8](#)

[NB-6](#)

[Ziemeļu Padomes un Baltijas Asamblejas sadarbība](#)

[Ziemeļu Ministru padomes sadarbība ar Latviju, Lietuvu un Igauniju](#)

NB-8

NB8 (*Nordic – Baltic Eight*) formātā ietilpst Dānija, Igaunija, Islande, Latvija, Lietuva, Norvēģija, Somija un Zviedrija. Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbība ir ļoti cieša jau kopš 1990. gadu sākuma, kad aktīvs bija N5+B3 formāts, kas 2007. gadā pārtapa par NB8 formātu.

No 2008. gada Baltijas valstis uz līdztiesīgiem pamatiem ir iesaistījušās NB8 sadarbības koordinēšanā. Tiek rīkotas regulāras parlamentāriešu, premjerministru, ministru, valsts sekretāru, ārlietu ministriju politisko direktoru tikšanās, kā arī ekspertu konsultācijas, kad tiek pārrunāti aktuāli dažādu jomu reģionālās sadarbības un starptautiskās dienaskārtības jautājumi.

Koordinējošo valstu rotācija

NB8 formāts tiek koordinēts rotējošā kārtībā. 2023. gadā NB8 sadarbību koordinē Latvija. Latvija savā koordinācijas gada laikā NB8 sadarbību vadīs trīs virzienos: 1) noteikumos balstītas starptautiskās kārtības stiprināšana; 2) militārās drošības un atturēšanas spēju stiprināšana; 3) noturības stiprināšana.

[NB8 koordinācijas gada prioritātes](#)

Iepriekš Latvija NB8 sadarbību koordinēja 2016. un 2010. gadā.

2022. gadā NB8 sadarbību koordinēja Lietuva, par prioritātēm izvirzot: 1) drošāks un noturīgāks Baltijas un Ziemeļvalstu reģions; 2) ilgtspējīgs, zaļš un integrēts reģions; 3) sociāli saliedētu sabiedrību, demokrātijas un cilvēktiesību aizstāvības centrs.

2021. gadā NB8 sadarbību koordinēja Somija, 2020. gadā - Igaunija, 2019. gadā – Islande.

NB8 ekspertu ziņojums (2010)

Ziņojuma izstrādes pamatuzdevums bija izvērtēt Baltijas valstu un Ziemeļvalstu līdzšinējās sadarbības efektivitāti un sniegt priekšlikumus tās stiprināšanai. Tā autori bija NB8 valstu ārlietu ministru pilnvarotie augsta līmeņa eksperti no Latvijas un Dānijas – bijušais Latvijas Ministru prezidents un ārlietu ministrs Valdis Birkavs un bijušais Dānijas aizsardzības ministrs Sērens Gāde (*Søren Gade*). Ziņojums sniedza analīzi par NB8 sadarbību, kā arī ietvēra 38 rekomendācijas praktiskām iniciatīvām ar dažādu nākotnes ambīciju līmeni.

[NB8 ekspertu ziņojums \(PDF\)](#)

Saprašanās memorands diplomātu izvietojumam NB8 pārstāvniecībās (2011)

Viens no soļiem rekomendāciju īstenošanā bija 2011. gada 30. augustā ārlietu ministru parakstītais Baltijas valstu un Ziemeļvalstu [Saprašanās memorands par principiem, kas jāievēro, izvietojot diplomātus pušu pārstāvniecību telpās](#). Dokuments stājās spēkā 2012. gadā. Memoranda ietvarā Latvija stiprinājusi starptautisko sadarbību un uzlabojusi savu un reģiona pārstāvību citās valstīs, daloties ar resursiem un telpām.

NB-8 +

E-PINE

NB8 loma pieaug arī globālajā aspektā. Kopš 2003. gada aktīvs ir Baltijas valstu, Ziemeļvalstu un Amerikas Savienoto Valstu konsultāciju ietvars „Paplašinātā partnerība Ziemeļeiropā” ([Enhanced Partnership in Northern Europe](#), E-PINE). E-PINE sanāksmju formāts tiek īstenots, organizējot regulāras 8+1 Ārlietu ministriju politisko direktoru, kā arī ārpolitikas ekspertu sanāksmes, kuru laikā tiek apspriesti reģionāli un starptautiski aktuāli jautājumi.

Ziemeļu Nākotnes forums

NB8 reģiona valstīm ir ļoti būtiskas ciešas attiecības ar Apvienoto Karalisti (AK), īpaši drošības un tirdzniecības sakaru jomā. NB8 un AK sadarbības formāts (Ziemeļu Nākotnes forums – *Northern Future Forum*) ir īpaši būtisks breksita kontekstā. Pirmā ZNF tikšanās notika 2011. gadā Londonā pēc AK iniciatīvas.

NB8+Višegradas grupa (V4)

Formāta ietvaros tiekas ārlietu ministri. Višegradas valstu grupā ietilpst Čehija, Polija, Slovākija un Ungārija. Formāta ierosinātajā 2013. gadā bija Polijas ārlietu ministrs Radoslavs Sikorskis un Zviedrijas ārlietu ministrs Karls Bilts. Sanāksmes organizē divas valstis, kuras ir vadošās attiecīgi NB8 un V4 formātos.

NB-6

NB6 (*Nordic – Baltic Six*) formātā ietilpst Dānija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Somija, Zviedrija. NB-6 formāts tika izveidots līdz ar Latvijas, Igaunijas un Lietuvas iestāšanos Eiropas Savienībā 2004. gada 1. maijā. NB6 ietvaros notiek neformālas tikšanās premjerministru un ārlietu ministru līmenī, lai apmainītos viedokļiem par aktuāliem ES dienaskārtības jautājumiem. NB6 premjerministri tiekas pirms Eiropadomes sanāksmēm, savukārt ārlietu ministru tikšanās reizes ir pakārtotas ES Vispārējo lietu padomes un Ārlietu padomes sanāksmēm Briselē. Regulāri notiek arī citu līmeņu, piemēram, Eiropas lietu ministru tikšanās.

ZIEMEĻU PADOMES UN BALTIJAS ASAMBLEJAS SADARBĪBA

Ziemeļu Padome (ZP) tika nodibināta 1952. gadā. ZP ir Ziemeļvalstu parlamentārās sadarbības organizācija, kas apvieno piecu Ziemeļvalstu un trīs autonomo teritoriju (Ålandu salas, Fēru salas un Grenlande) deleģētos parlamentāriešus. ZP ir pastāvīgs sekretariāts, kas atrodas Kopenhāgenā. Viena kalendārā gada ietvaros ZP prezidē viena Ziemeļvalsts. Tiek ievērots princips, ka valsts, kas prezidē Ziemeļu Ministru padomē, nākamajā gadā prezidē ZP. 2021. gadā ZP prezidē Dānija.

ZP un [Baltijas Asambleja](#) (BA) vienojās par sadarbību 1992. gadā. Kopš 2006. gada tiek rīkotas ikgadējās BA un ZP prezidiju tikšanās ar apvienoto komiteju vadītāju piedalīšanos, tematiskās tikšanās un apvienoto komiteju sanāksmes. Aktīva sadarbība notiek starp parlamentiem un to pastāvīgajām komisijām, regulāri tiek organizētas Baltijas valstu un Ziemeļvalstu parlamentu ārlietu komisiju vadītāju tikšanās.

ZIEMEĻU MINISTRU PADOMES SADARBĪBA AR LATVIJU, LIETUVU UN IGAUNIJU

Ziemeļu Ministru padome (ZMP) tika nodibināta 1971. gadā kā sadarbības institūcija starp Ziemeļvalstu valdībām. ZMP sastāvs ir tāds pats kā ZP. ZMP pastāvīgs sekretariāts atrodas Kopenhāgenā. Formāli par ZMP darbu atbildīgi ir Ziemeļvalstu premjerministri, tomēr praksē ZMP darbu katrā no valstīm koordinē Ziemeļvalstu sadarbības ministrs un Ziemeļvalstu sadarbības komiteja.

2022. gadā ZMP prezidēs Norvēģija, izvirzītās prioritātes:

1. Videi draudzīgs Ziemeļvalstu reģions
2. Konkurētspējīgs Ziemeļvalstu reģions
3. Sociāli ilgtspējīgs Ziemeļvalstu reģions

Ziemeļvalstu premjerministri 2019. gada augustā pieņēma Jauno vīziju 2030, kuras mērķis ir nodrošināt, lai Ziemeļvalstu reģions kļūtu par ilgtspējīgāko un integrētāko reģionu pasaulē. ZMP ir noteikusi trīs stratēģiskās prioritātes: zaļš, konkurētspējīgs un sociāli ilgtspējīgs Ziemeļvalstu reģions, un šīs prioritātes parādās arī Norvēģijas prezidentūras redzējumā. Norvēģijas prezidentūra turpinās iepriekšējo prezidentūru iesākto darbu, kā arī strādās pie rīcības plāna 2021.–2024. gadam ieviešanas. 2021. gadā ZMP prezidēja Somija, 2020. gadā – Dānija.

Plašāka informācija pieejama ZMP biroja Latvijā mājaslapā – www.norden.lv un ZMP mājaslapā www.norden.org

<https://www.mfa.gov.lv/lv/baltijas-un-ziemelvalstu-sadarbiba>